

1.3. Sóház

Cím	Mosonmagyaróvár, Pozsonyi út 87-89.
Helyrajzi szám	320
GPS koordináták	47° 52' 51" N 17° 16' 18" E
Törzsszám	3106
Nyilv. azonosító	4563
Eredeti funkció	Kapucinus rendház és templom
Jelenlegi funkció	Lakóház
Építés ideje	1697 - 1725
Tervező	
Stílus	Klasszicista
Adatfelvétel ideje	2021. 09. 11.

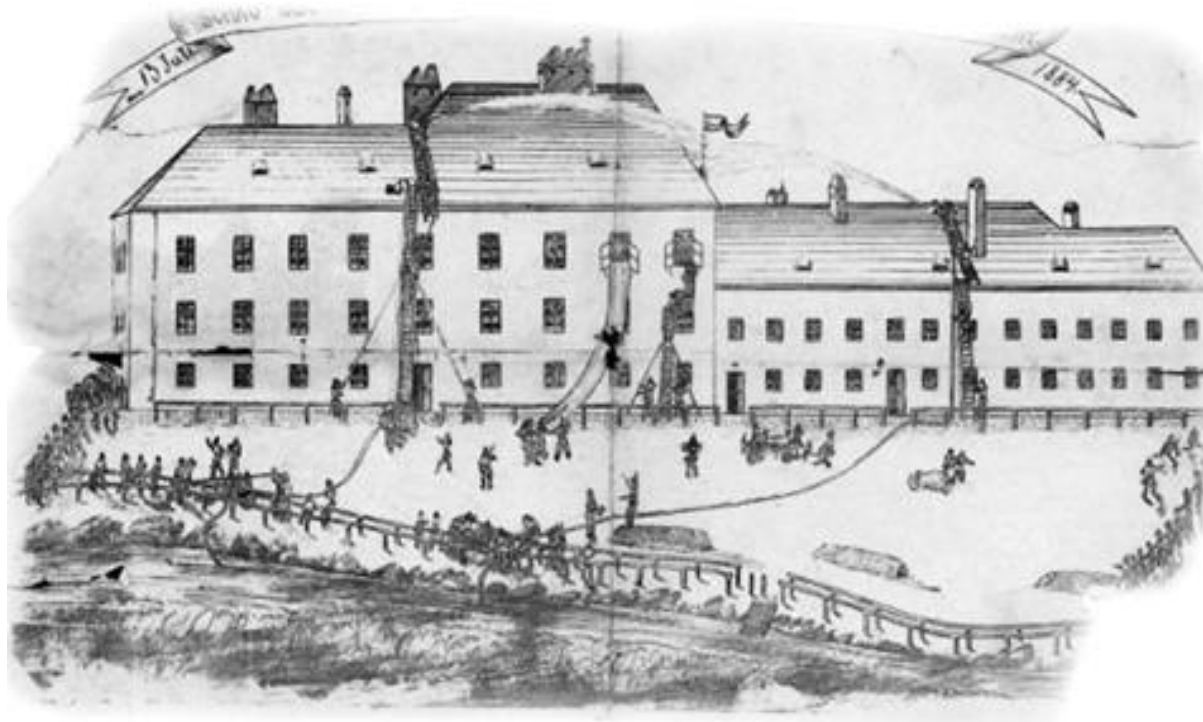
1.3. Sóház

1.3. Sóház

A műemlék leírása

Két emeletes várszerű épülettömb vastag falakkal, övparkánnyal, a sarkokon quaderezéssel, a déli főhomlokzaton középmotívummal, 2-2 lizéna által közbezárt háromosztású 1-2-1 arányú ablak 3 ablaktengellyel. A Pozsonyi út felőli oldalon 9 ablaktengellyel, az ablakok alatt könyöklőparkánnyal, amely a sarkokon és a lizénáknál megszakad. Klasszicista homlokzat. Az egész épületegyüttes mai formája klasszicizáló.

A műemlék története

A XVI. századi alapítású kapucinus rend szerzetesei 1697-ben kaptak letelepedési engedélyt Magyaróvárott. Lipót király 1697. okt. 4-én adta ki az engedélyt, s utasította a Habsburg családi tulajdonban lévő óvári uradalmat, hogy a kolostorhoz a telket biztosítsák. Ennek helye a Pozsony felé vezető út nyugati oldalán, a városfalon kívül volt. 1697 után szinte azonnal elkezdték az építkezést a kapucinusok. 1713-ban már a kolostor állt, s 1725-ben jelentették a római központnak, hogy a templom is elkészült. A Kantalicei Szent Félix (1515-1587) első kapucinus szent tiszteletére emelt templom egyhajós volt, hosszúkás téglalap alakú szentélyvel. Déli homlokzata a hajó szélességében egyszerű, háromszög alakú oromfallyal zárult, a középtengelyben elhelyezett egyenes szemöldökű bejárat feletti négyzet alakú falképben szentek ábrázolásai voltak. (Szále János képein jól látható az 1845 előtti állapot.) Az épületegyüttes északi oldalát képezte a téglalap alakú udvart körülfogó egyemeletes kolostori rész, a déli szárny keleti felét egy árkádós folyosó mögött szentélyével északra, a főhomlokzatával délre forduló templom szentélye és sekrestyéje alkotta. 24 cellát alakítottak ki a rendházban.

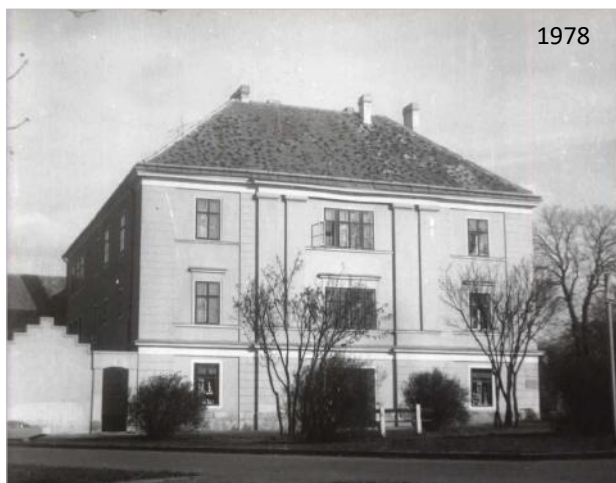
A kapucinusok 1787. évi feloszlásakor az épületegyüttest a mosoni főhercegi posztógyárnak adták el, harangja a tatai rendházhoz, szószéke a bezi evangélikus templomba került, de a berendezés nagy része elkallódott. A kolostor legfőbb kincse, szent Augustus és szent Krisztina üvegkoporsóban őrzött teljes hiteles relikviája az óvári római katolikus plébániatemplomba került. Eleinte magtárolónak, 1809-től sóraktárnak használta az épületeket az uradalom (innen az elnevezés), majd a XIX. sz. középső harmadában laktanyának, levéltárnak, és az uradalom alkalmazottai laktak benne. A Pozsonyi útra nyílt az Utolsó Garas vendéglő, amelynek egykori vendégszobájában Szále János magyaróvári biedermeier festőnek a várost, közte az egykori kapucinus templomot és kolostort feltüntető képeinek másolatai voltak. A XIX-XX. században többször gyökeres átalakulásnak esett áldozatul a templom, de az épület más részein is kisebb-nagyobb átalakításokat végeztek. Valószínűleg már a XX. században az épületet teljesen átalakították, két emeletes lakóházzá építették át. A keleti helyiségsor fölé új, a korábbinál szélesebb déli homlokzatot emeltek, az egykori templomhajó területét alapincézték. Az 1981-82. évi helyreállításakor gombásodásra hivatkozva a keleti szárny fa tetőszerkezetét teljesen lecserélték.

1.3. Sóház

A műemlék állapota

A Pozsonyi út 87. sz. alatti (Földhivatal felé eső) részben jelenleg komfortfokozó felújítás folyik, a Pozsonyi út 89. sz., a belváros felé eső részben megtörtént a felújítás. Itt már szakemberek laknak, s a 87. sz. alatti lakások belső felújítása után ezek is a város számára fontos szakemberek lakhatását szolgálják. A 48-as tér felé eső homlokzaton tábla található Jammerspach Frigyes uradalmi jószágkormányzó és építész emlékére, aki a XIX. sz. második felében itt lakott. Ugyancsak tábla jelöli az épület műemlék voltát.

Archív fényképek

Forrásmunkák

1. Mosonmagyaróvár városképi és műemléki vizsgálata. Mosonmagyaróvár, 196? (Kézirat a Huszár Gál Városi Könyvtárban.)
2. Lövei Pál: Az óvári kapucinus kolostor és templom. In: Koldulórendi építészet a középkori Magyarországon. Szerk. Haris Andrea. Bp., Országos Műemlékvédelmi Hivatal, 1994. 517-536. oldal.
3. Enzsöl Imre: A kapucinusok és a Sólház története. In: Mosonvármegye. 2013. 12. 20. 17. oldal.
4. Képek forrása: Dimény Luca, Bella Sándor, archív képek Ferencz Tibor.